

VEDAT NEDİM TÖR VE BURHAN ASAF BELGE'NİN 10. YIL KİTABI

26 Şubat 2022

Yıldırım Koç

Kadro Dergisi 1932 yılında Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Şevket Süreyya Aydemir, Mehmet Şevki Yazman, Vedat Nedim Tör, Burhan Asaf Belge ve İsmail Hüsrev Tökin tarafından yayımlanmaya başlandı.

Kadro'nun kurucu ve yazarlarından Vedat Nedim ve Burhan Asaf, 1933 yılında, Cumhuriyetin 10. Yıl kutlamaları vesilesiyle, "Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne: Nasıldı? Nasıl Oldu?" başlıklı 48 sayfalık bir kitap hazırladılar. Kitap 1933 yılında Maarif Vekaleti tarafından yayımlandı.

Pek bilinmeyen bu kitapta çeşitli konularda eski düzen ve Cumhuriyet düzeni karşılaştırılmaktadır. İki eski komünistin Kadro'yu yayımlarken 1933 yılında hazırladığı bir kitabı, internet sitemin belgeler bölümüne koyduk. (<http://www.yildirimkoc.com.tr/usfile/1645859639b.pdf>)

Cumhuriyet'in kazanımlarının 1933 yılında değerlendirilmesi açısından önemli bir belge olduğunu düşünüyorum.

Vedat Nedim (Tör) 26 Ağustos 1897 tarihinde İstanbul'da doğdu. 1916 yılında Ticaret Nezareti'nin sınavını kazanarak Berlin'e gitti ve Yüksek Ticaret Okulu'nda öğrenciliğe başladı. Berlin'de Ethem Nejat ve arkadaşlarıyla birlikte Türkiye İşçi ve Çiftçi Fırkası'nın kurucuları arasında yer aldı. Parti'nin yayın organı olan Kurtuluş'ta yazısı yayımlandı. 19 Mayıs 1919 tarihinde İstanbul'a döndü. Almanya'da kurulan Parti adını değiştirerek Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası oldu. Parti'nin önderi Şefik Hüsnü idi. Kurtuluş Dergisi de İstanbul'da yayımlanmaya başladı. Vedat Nedim, Komintern'in 1922 yılı sonunda toplanan 4.Kongresi'ne delege olarak katıldı. Aynı yıl, Almanya'da iktisat doktoru oldu ve Türkiye Komünist Partisi içinde çalışmaya başladı. Parti'nin legal olarak çıkardığı Aydınlık'ta yazıları yayımlandı. 1926 yılı Mayıs ayında Viyana'da yapılan toplantıda Vedat Nedim, Türkiye Komünist Partisi genel sekreterliğine getirildi. Ancak daha sonra çıkan anlaşmazlıklar nedeniyle, TKP'nin çalışmalarını ihbar etti ve 20 Kasım 1927 tarihinde gözaltına alındı. Yargılama sonunda bir ay hapis cezasıyla cezalandırıldı. Daha sonra, 1929 yılı sonlarından itibaren Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti'nin yönetiminde bulundu. 1932 yılında da Kadro Dergisi'nin kurucuları ve yazarları arasında yer aldı.

Burhan Asaf (Belge) 1899 yılında Şam'da doğdu. Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'ya gitti. Bu yıllarda Vedat Nedim ile dostluk kurdu. 1923 yılında Türkiye'ye döndükten sonra Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası ile ilişkiye geçti ve Aydınlık'ta yazıları yayımlandı. 1927 yılındaki TKP tevkiyatında Atatürk'ün müdahalesiyle tutuklamadan kurtulan Burhan Asaf, 1932 yılında Kadro'nun kurucuları ve yazarları arasında yer aldı.